

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 30. januar 2024

Orientering nr. 2/2024

Halvårlig rapport fra Økonomisk Råd

Den 22. januar 2024 offentliggjorde Departementet for Finanser og Skatter den halvårige rapport fra Økonomisk Råd.

I rapporten anføres det, at øget produktivitet er afgørende for fortsat udvikling af velstanden i Grønland. Det kræver bl.a. et højere uddannelsesniveau og en mere effektiv udnyttelse af arbejdskraft og kapital ved omstilling fra fiskeriet og den offentlige sektor til andre sektorer. Rapporten gør endvidere opmærksom på, at erfaringerne med erhvervsstøtte ikke er gode, idet støtten ikke i tilstrækkeligt omfang har bidraget til en udvikling af en bredere erhvervsstruktur og øget produktivitet.

Mht. konjunkturudviklingen gør rapporten opmærksom på, at der efter en række gunstige år er udsigt til en opbremsning i væksten og en moderat stigende inflation. Det skyldes bl.a., at økonomien er præget af høj beskæftigelse og rekordlav arbejdsløshed. De seneste års vækst har bl.a. været båret af udefrakommende arbejdskraft, og udfordringen med fortsat at sikre tilstrækkelig arbejdskraft er en stor udfordring for den økonomiske politik.

Den kritiske journalistik på KNR er udfordret

Året startede med, at KNR måtte meddele, at der fortsat bliver produceret færre nyheder. Det sker på baggrund af vedvarende udfordringer med at rekruttere grønlandske journalister. I en artikel den 25. januar 2023, refererer KNR til en pressemeddelelse som det grønlandske journalistforbund (TP) netop havde udsendt. Her beskriver TP situationen på KNR's nyhedsafdeling.

Aktuelt mangler radioavisen fem grønlandske journalister, og der er således kun to grønlandske journalister tilbage. Hvis bare den ene af dem siger op, havner KNR ifølge TP i en katastrofal situation. TP udtaler: *"Befolkningen i vores land har krav på velbearbejdede og kritiske nyheder, nu betaler de prisen. Den fjerde statsmagt er udmagret, og KNR kan ikke løfte sit public service-ansvar længere"* og fortsætter: *"Nu hvor politikerne går ind for selvstændighed, har der aldrig været så meget brug for grønlandske journalister"*.

TP peger på højere løn som en del af løsningen og på den markant lønforskel, der er på at arbejde som journalist ved KNR og som kommunikationsmedarbejder i selvstyret.

Krisen startede foråret 2022, og i foråret 2023 trak daværende Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke, Peter Olsen (IA) sig fra posten som Naalakkersuisoq efter, at Demokraatit havde stillet et mistillidsvotum for hans håndtering af spørgsmålet om at afhjælpe manglen på grønlandsksprogede journalister på KNR.

Overgangsstrategi for turismeområdet 2023 - 2024

Naalakkersuisut fremlagde den 26. januar 2024 sin nationale turismestrategi under overskriften ”Overgangsstrategi på turismeområdet 2023-2024”. Overgangsstrategien skal ses som en trædesten frem mod en 10-årig turismesektorplan for perioden 2025 – 2035.

Med den fremlagte overgangsstrategi er det Naalakkersuisuts mål at sikre, at de grundlæggende forhold, der følger med de nye lufthavne og med krydstogsturismen, er på plads. Det er afgørende for Naalakkersuisut, at væksten kommer alle landets borgere til gavn, og at den øgede turisme ikke presser naturen og lokalsamfundene over evne. Overgangsstrategien arbejder med tre strategiske fokusområder:

1. Rammebetingelser
2. Modtagerapparat
3. Kompetenceudvikling

Ny socialpakke offentliggjort

Naalakkersuisut igangsatte i november 2023 et arbejde med en samlet pakke med socialkompenserende tiltag, der særligt skulle have fokus på børnefamilierne og forbedringer af deres livskvalitet.

Første del af pakken blev gennemført allerede før jul og betød et ekstraordinært børnetilskud på 1.000 kr. pr. barn i december 2023. Den 12. januar 2024 præsenterede Naalakkersuisut anden del af socialpakken, som indeholder en ophævelse af sukkerafgiften og en forhøjelse af grænserne for aftrapning af boligsikringen.

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter Erik Jensen (S) udtaler: ”Denne beslutning er en vigtig milepæl i vores bestræbelser på at styrke velfærd og forbedre livet for alle her i landet. Vi fortsætter denne indsats inden for alle områder. Det er mit håb, at også den kommende skattereform vil fortsætte indsatsen”.

De budgetterede udgifter til den samlede socialpakke ligger på omkring 24,5 mio. kr.

Tusass får aftale på Pituffik Space Base

Inussuk A/S, der i oktober 2023 overtog servicekontrakten på Pituffik Space Base, har indgået en aftale med det nationale grønlandske teleselskab Tusass om forsyning af mobiltelefoni, internet, radio og TV til basen. Aftalen sikrer midlertidig satellitforsyning til basen via OneWeb, og medio 2024 vil Tusass og Inussuk A/S i fællesskab opføre en GreenSat satellitjordstation.

Aftalen, der løber frem til 2033, er kommet i stand efter, at der for et års tid siden opstod tvivl om, hvorvidt Tusass fortsat skulle servicere basen. Aftalen er i tråd med ambitionen fra Inussuk A/S om at anvende grønlandske leverandører til basen. Administrerende direktør Jeppe Bloch Steffensen i Inussuk A/S udtaler således bl.a., at: ”Det er værdifuldt, at vi i denne aftale med Tusass har fået en troværdig grønlandsk leverandør med mange års erfaring i at levere telejenester under de ekstreme arktiske betingelser i Pituffik, og at vi kan regne med, at Tusass vil prioritere det løbende vedligehold af basens teleforsyning og sikre hurtigst mulig fejlretning hvis der opstår tekniske problemer.”

Forsvarsforlig – delaftale med fokus på Arktis og Nordatlanten

Den 18. januar 2024 indgik regeringen og forligspartierne i Folketinget den første delaftale under forsvarsforliget 2024-2033 (se bilag). Naalakkersuisut har været inddraget i de dele af aftalen, der vedrører Grønland, og der er enighed om fortsat inddragelse i det fremadrettede forligsarbejde mv.

Aftalen indebærer bl.a., at man viderefører arbejdet med at anskaffe to langtrækkende droner, som blev besluttet i regi af Arktis-kapacitetspakke fra 2022. Endvidere fremgår det af aftalen, at aftalparterne er ”klar til at understøtte den positive søgning til Arktisk Basisuddannelse i Grønland, herunder om muligt og relevant med et styrket optag på uddannelsen, samt undersøge udviklingspotentialet for ordningen med Grønlandsvogtere. Begge dele under inddragelse af Naalakkersuisut.”

I forlængelse af aftalen har Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt (Siumut) udsendt en pressemeddelelse, hvori hun udtaler sig positivt om forhandlingerne og forventningerne til kommende drøftelser og tilføjer: ”Det er for mig altafgørende, at opgaven med at styrke forsvaret af og sikkerheden i Grønland også kommer den grønlandske befolkning til gode.”

Til Sermitsiaq.AG udtrykker medlem af Folketinget Aaja Chemnitz (IA) imidlertid utilfredshed med forløbet af forhandlingerne. Hun siger bl.a. følgende: ”I regeringsgrundlaget i Danmark står der, at de grønlandske partier skal inddrages i forsvarsforligsforhandlinger. I praksis er det desværre ikke tilfældet, at vi deltager i alle forhandlinger. Det svarer til at invitere os til familiefesten og sætte Grønland ved børnebordet.” Og fortsætter: ”Naalakkersuisut og Inatsisartut er vigtigst at inddrage, men de sidder ikke med i de løbende forhandlinger med de danske partier. Derfor præsenteres Naalakkersuisut, Inatsisartut og de grønlandske folketingsmedlemmer for aftalen, når den stort set er klappet af mellem danske partier. Det er på ingen måder tilfredsstillende, hvis du spørger mig.”